

Nr 251.

Av herr **Persson, Helmer**, och herr **Öhman**, om utredning och översyn av fonden för hantverks- och småindustrikredit.

Det torde numera icke råda någon tvekan om att de små företagen i vårt land hårt drabbats av den investeringsavgift 1951 års riksdag beslutade. Likaså har avsevärda svårigheter tornat upp sig för de små företagen genom den strängt restriktiva kreditpolitik riksbanken genomför i enlighet med regeringens instruktioner.

Verkningarna av såväl investeringsavgiften som kreditrestriktionerna återspeglas bl. a. i den minskning av antalet sysselsatta som under fjolåret ägde rum i de små företagen i vårt land. Medan arbetarantalet i storföretag med minst 1 000 arbetare ökade med två procent så minskade arbetarantalet i de näst största företagen med 1,5 procent och i småföretagen med 5,5 procent.

Man kan därför utan tvekan fastställa att investeringsavgiften och kreditrestriktionerna har verkat i gynnsam riktning för de stora företagen på de små företagens bekostnad, att den s. k. konjunkturdämpande politikens negativa verkningar uppenbarat sig för såväl de små företagen som arbetarna. Uppenbart är också att denna politik hittills åtnjutit storföretagens välsignelse.

Enligt 1945 års folkräkning finns i Sverige 19 882 hantverks- och småindustrieföretag, sysselsättande mindre än 50 arbetare vardera. Arbetarantalet vid dessa företag uppgick till 199 118.

Ur folkförsörjningens och sysselsättningens synpunkt kan det icke vara en klok politik att genom statliga åtgärder skapa svårigheter för dessa småföretag. Tvärtom borde det väl vara så att statsmakterna satte in alla krafter för att stödja de små företagen mot de monopolistiska storföretagens målmedvetna strävanden att främst vid ingången av vikande konjunkturen göra sig kvitt småföretagens konkurrens.

Vi har i riksdagen vänt oss mot att investeringsavgiften skulle gälla de små företagen. Likaså är vi motståndare till kreditrestriktioner med det syfte som angetts och som så uteslutande skapar likviditetssvårigheter för de mindre företagen. Men även om investeringsavgiften och kreditrestriktionerna skulle upphävas, så borde statsmakterna i nuvarande situation vidtaga speciella åtgärder för att i någon mån skydda de små företagen mot de ytterligare anlopp de stora kapitalägande grupperna utan tvivel kommer att göra efter många både nya och tidigare prövade linjer.

Möjligheter för de små företagen att erhålla kredit till låg ränta kan i nuvarande situation bli ett verksamt bidrag till att hålla en högre sysselsättningsnivå för arbetarna. Men det är uppenbart, att nuvarande villkor för krediterna främst bestämmas av de stora kapitalägande grupperna. Om dessa anser att det icke är för dem ändamålsenligt att bevilja krediter åt de små företagen så handlar de givetvis i konsekvens härmed. Hänsynen till folkförsörjningen och sysselsättningen anses då böra ligga långt bortom blickfältet.

Den statliga fond för hantverks- och småindustri som redan finns kan icke anses tillnärmelsevis fylla de behov av krediter till rimliga villkor som nu anmäler sig och kommer att anmäla sig för de små företagen. Det borde därför vara en angelägen uppgift att denna fond blev sådan, att möjligheterna för de små företagen att ur den erhålla vidgade krediter till låg ränta tillgodoses i mycket större utsträckning än vad nu är fallet.

För statsmakterna, som ändock måste svara för sysselsättningen när bl. a. småföretagen tvingas slå igen, måste det väl kunna anses vara en klokare politik att medelst utvidgade krediter till låg ränta bidra till att de små företagen skall kunna hålla sin produktion i gång.

Med hänvisning till det anförda hemställs,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om utredning och översyn av fonden för hantverks- och småindustrikredit med inriktning på att skapa vidgade möjligheter för små företagare till krediter till förmånliga villkor, och likaledes hemställer om förslag från Kungl. Maj:t till 1954 års riksdag med förslag i anledning av utredningsresultatet.

Stockholm i januari 1953.

Helmer Persson.

Gunnar Öhman.